

Använd CO₂-läckande torvmark till energitorv

Dikad skogsbevuxen torvmark i Småland.

Den svenska energitorvnärningen som idag sys-selsätter ett stort antal människor i glesbygd, riskerar att slås ut då energitorv klassas som fossilt bränsle, tillsammans med kol, olja och fossilgas och inordnas i handeln med utsläppsrätter.

Begränsad påverkan

Sedan mitten av 1980-talet har energitorvanvändningen ifrågasatts av natur- och miljöskäl. Merparten av farhågorna har visat sig vara överdrivna. Den cirka 15 000 hektar sammantagna produktiva torvmarksytans påverkan på natur- och miljö är mycket begränsad i förhållande till andra areella näringars påverkan.

Läcker koldioxid

Men nu kanske den tidigare dikningsverksamheten inom skogs- och jordbruk kan utnyttjas för att åstadkomma en miljöanpassad energitorvproduktion. Stora arealer dikade torvjordar läcker, genom oxidation stora mängder koldioxid till atmosfären och torven i dessa jordar borde kunna lyftas ut ur Kyoto-överenskommelsen och utnyttjas i värmeverken innan den ändå hamnar i atmosfären.

800 000 hektar

Det finns cirka 800 000 hektar

dikade skogsmarker och jordbruksmarker runt om i Sverige.

Under 1800- och 1900-talen användes stora mängder torv för strö- och odlingsändamål och merparten producerades på mossarna i södra Sverige. Eftersom det är skillnad mellan torv för strö- och odlingsändamål och den för energiproduktion och den senare vanligen ligger under strötorven i mossarna, flyttades verksamheten till en ny mosse när strötorven tog slut. Kvar blev energitorv, som idag kan utnyttjas.

Flygbildstolkning

Genom den flygbildstolkning Naturvårdsverket låtit genomföra inom ramen för Våtmarksinventeringen (VMI) lokaliserades 1 100 sådana gamla torvtäckter på en sammanlagd areal av cirka 195 000 hektar.

Den energitorv som produceras främst under världskriget och andra kriser togs i kanterna av mossarna (laggen) där torven är lämpligare som bränsle och man dikade då vanligen hela den övriga mosseytan som kom att användas som torkfält för energitorvstyckena.

Utfasning håller på

Nuvarande energitorvproduktion sker på cirka 15 000 hektar aktiv yta och de områden som fortfarande är industriellt an-

vändbara för energiproduktion riskerar nu att avslutas i förtid. Handelssystemet med utsläppsrätter håller på att fasa ut energitorven ur det svenska energisystemet.

Omfattande dikning under de senaste 200 åren har förvandlat 800 000 hektar torvmarker från kolsänkor till kolgivor. Torven i dessa jordar borde lyftas ur Kyoto-protokollet. Denna torv kan utnyttjas i värmeverken utan att påverka koldioxidbalansen i atmosfären, skriver Lars-Erik Larsson på Svebio.

Torven läcker CO₂

Genom de omfattande dikningsåtgärder som bedrivits under de senaste 200 åren har dessa områden omvandlats till kolgivor i stället för kolsänkor. Det avgår stora mängder koldioxid från kollagret varje år och energiinnehållet i denna avgång har uppskattats till uppemot 50 TWh per år. Detta kan naturligtvis inte pågå uthålligt eftersom kolinnehållet tar slut. För åkermark kanske om 50 - 100 år, medan avgången från skogsmarken går långsammare. Det kanske tar 100 - 300 år.

Men vi talar alltså om processer som trots allt går snabbt. Ska vi utnyttja läckaget till att ersätta fossila energiråvaror måste vi omgående utveckla ett regelsystem, som medger att torv från tidigare dikade organiska jordar undantas från systemet för handel med utsläppsrätter. Och naturligtvis skall el som produceras med denna torvråvara också erhålla elcertifikat.

Om endast 5 procent av denna dikade torvmarksarealen kan utnyttjas industriellt skulle cirka 3,5 TWh, motsvarande dagen energitorvproduktion, kunna fortgå i uppemot 300 år. Detta skulle då kunna rädda en hel areell näring och ge en trygg och säker inhemsk energiråvara för åtskilliga år framåt.

Lars-Erik Larsson, Svebio